

Tarihin unutturamadığı Kut'ül Amare Zaferi'nin 104. yılı

Osmanlı Devleti'nin İngilizlere karşı en büyük zaferlerinden Kut'ül Amare... Zor şartlarda ordunun neler başarabileceğinin tarihteki önemli örnekleri arasında yer alıyor.

Türk tarihinin en büyük zaferlerinden biri 29 Nisan 1916'da elde edildi. Türk ordusu, 1. Dünya Savaşı içerisindeki ikinci zaferini İngilizlere karşı kazandı.

İngiliz ordusu, neredeyse 300 yıl aradan sonra en ağır mağlubiyetini aldı. On binin üzerindeki İngiliz askeri esir alındı, yaklaşık 30 biniyse hayatını kaybetti.

Amaçları "kara altın"a sahip olmaktı

Yıl 1916, aylardan Nisan. Yer, kızgın çöllerin göbeğinde; Fırat ve Dicle nehirleri arasındaki Irak'ın Kut şehri...

1. Dünya Savaşı, tüm acımasızlığıyla devam ediyor; Çanakkale cephesinde dişe diş göze göz bir mücadele yaşanıyordu.

İngilizler diğer yandan Basra Körfezi üzerinden Bağdat'ı ele geçirmek için harekete geçti. Maksat "kara altın"a sahip olmaktı. İngilizlerin stratejik ve

ekonomik önemdeki petrole sahip olması için önce Bağdat'ı ele geçirmesi gerekiyordu. Bağdat ise, Osmanlı'nın kontrolündeydi. Bağdat'a giden yoldaki en önemli noktaysa Kut şehriydi.

Hesaba göre Kut ele geçirilecek ve Bağdat'a ulaşılabilecekti. Ancak öyle olmadı, yanlış hesap bu kez Bağdat'tan değil Kut'tan döndü.

Irak'ın kontrolü az sayıda askere bırakılmıştı

İngilizler, 3 Kasım 1914'te Basra Körfezi'ne çıkarma yaptı ve Abadan'a konuşlandı. İki gün sonra da Basra'nın güneyinde yer alan, stratejik öneme sahip Fav Yarımadası'nı ele geçirdi.

Osmanlı İmparatorluğu, bölgedeki askeri birliklerini Çanakkale, Sarıkamış ve Filistin cephelerine kaydırmıştı.

Irak'ın tamamının kontrolü 38'inci Tümen'e bağlı az sayıda askere bırakılmıştı; bu yüzden İngilizlerin Basra'ya ulaşması zor olmadı.

1915 yılının Eylül ayı sonları...

İngiliz General Townshend Dicle Nehri boyunca yeniden harekete geçti. Osmanlı kuvvetleri Nureddin Bey'in kumandasındaydı.

Hedefleri Bağdat'ı almak olan İngilizler yol üzerindeki Kut'ül Amare'yi işgal ettiklerinde takvimler 1915'in sonbaharını işaret ediyordu.

Çok sayıda kayıp veren İngilizler Kut'ül Amare'ye çekildi

22 Kasım 1915'te Townshend, Bağdat'a 30 kilometre uzaklıktaki Selmanıpak bölgesinde taarruza başladı. Türk ordusunun başına da Alman Mareşali Goltz Paşa getirildi. Selmanıpak'ta çok sayıda kayıp veren İngilizler Kut'ül Amare'ye çekildi. Osmanlı kuvvetleri kaleyi kuşatma altına aldı. Bu sırada Türk ordusu Halil Paşa'ya emanet edildi.

Türk ordusu muhasara altına aldığı kalenin etrafına sağlam mevziler kazdı. Nehirden gelmesi muhtemel düşman birlikleri için engeller konuldu. General Townshend'in umudu tükenmek üzereydi.

Irak cephesinde Arap aşiretlerinden kurulan süvari birliği

Diçle Nehri üzerinden keleklerle Kut'a nakledilen askerler

Açlık ve hastalık kol geziyordu... İngiliz general teslimiyeti kabul edecekti; ama şartları vardı...

Esir düşmek istemediği için teslim olması karşılığında serbest bırakılmayı talep ediyor; bunun karşılığında ise Halil Paşa'nın şahsına bir milyon sterlinlik çek sunuyordu. Ayrıca askerlerin bütün silahlarını da Osmanlı ordusuna verecekti.

Halil Paşa'nın rüşvet teklifine tepkisi sert oldu. Daha sonra hatıralarında bu teklifi "olsa olsa bir şaka" diye niteleyecekti.

Mektubu Arabistanlı Lawrence ulaştırdı

İngilizler ilk teklifleri reddedilince ikinci bir teklif daha sundu. Teklifin yazılı olduğu mektubu Halil Paşa'ya ulaştıran isimlerden biri tanıdıktı.

Arapları Osmanlı'ya karşı ayaklanmaya kışkırtan ünlü İngiliz casusu Thomas Lawrence ya da bilinen adıyla Arabistanlı Lawrence... General bu kez 2 milyon sterlin teklif ediyordu. Bu teklif Halil Paşa'nın gözünde yok hükmündeydi.

Irak cephesinde Osmanlı askerleri ve yerel Arap aşiret kuvvetleri

Irak cephesinde mola yerinde Osmanlı askerleri

Townshend 29 Nisan'da teslim oldu

Açlık ve hastalığın yanı sıra İngiliz ordusunun cephanesi de git gide tükeniyordu. Hint tümeni, dini gerekçelerle at eti yemeyi reddedince açlık dayanılmaz hale geldi. Sonunda Townshend, elinde kalan silah ve mühimmatı imha ederek 29 Nisan 1916 günü teslim oldu.

Britanya tarihine kazınmış en ağır yenilgilerden biri olarak geçen Kut'ül Amare mağlubiyeti İngilizler için büyük bir hayal kırıklığı oldu. Öyle ki ciddi bir prestij kaybı olan bu yenilgiyi unutmak ve unutturmak istediler.

Bu zafer, sadece İngiliz değil, Türk tarihinde de silinmeye çalışıldı. Ancak üzerinden yüz yılı aşkın süre geçen Kut'ül Amare Zaferi artık yeniden hatırlanıyor. Kaynak: TRT Haber